

P7_TA(2010)0238

Bosznia-Hercegovina

Az Európai Parlament 2010. június 17-i állásfoglalása a bosznia-hercegovinai helyzetről

Az Európai Parlament,

- tekintettel az egyrészt az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészt Bosznia-Hercegovina között 2008. június 16-án aláírt stabilizációs és társulási megállapodásra,
 - tekintettel a vízumliberalizációról szóló, 2009. november 30-i 1244/2009/EK tanácsi rendeletre¹,
 - tekintettel a Tanács 2003. június 16-i ülésének a Nyugat-Balkánról szóló, valamint 2009. november 30-i ülésének Bosznia-Hercegovináról szóló következtetéseire,
 - tekintettel az Általános és Külkapcsolatok Tanácsa 2003. június 16-i, a Nyugat-Balkánról szóló következtetéseire, valamint annak a 2003. június 19–20-i szaloniki Európai Tanács által jóváhagyott „Szaloniki cselekvési program a Nyugat-Balkánért: az európai integráció útján” című mellékletére,
 - tekintettel az Európai Emberi Jogi Bíróság Nagytanácsának a Szejdics és Fincsi kontra Bosznia-Hercegovina ügyben (27996/06 és 34836/06 beadványok) hozott 2009. december 22-i határozatára,
 - tekintettel a bosznia-hercegovinai helyzetről szóló, 2009. április 24-i állásfoglalására²,
 - tekintettel a Szrebrenicáról szóló, 2009. január 15-i állásfoglalására³,
 - tekintettel eljárási szabályzata 110. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel az EU több alkalommal megerősítette a Nyugat-Balkán országainak, köztük Bosznia-Hercegovinának uniós tagságával kapcsolatos elkötelezettségét; mivel ugyanakkor a csatlakozással kapcsolatos elsődleges felelősség ezekre az országokra hárul, és azon képességüktől függ, hogy képesek-e és akarnak-e megfelelni a koppenhágai kritériumoknak,
- B. mivel Bosznia-Hercegovina a politikai, gazdasági és társadalmi pangás hosszú időszakát éli, amelyet kiterjedt és folytonos politikai bénultság, valamint az országban élő népcsoportok közötti kapcsolatok a politikai retorika, valamint a politikai elitnek az ország sürgető politikai, gazdasági és társadalmi problémáinak megoldására szolgáló közös jövőkép kialakítására való vonakodása és képtelensége okozta romlása kísér,
- C. mivel az egyre erősödő nacionalista és szeparatista retorika szöges ellentétben áll az európai értékekkel, a társadalmi és gazdasági fejlődéssel, valamint a politikai stabilitással, káros az ország általános érdekeire nézve, gátolja a népcsoportok közötti megbékélést és akadályt jelent az ország európai uniós tagságra vonatkozó törekvései

¹ HL L 336., 2009.12.18., 1. o.

² Elfogadott szövegek, P6_TA(2009)0332.

³ HL C 46E., 2010.02.24., 111. o.

számára; mivel Bosznia-Hercegovina azt kockáztatja, hogy még jobban lemarad más nyugat-balkáni országoktól, elszalasztva az európai integrációhoz való csatlakozás lehetőségét,

- D. mivel a daytoni megállapodásra szükség volt a vérontás megállítása érdekében, azonban e megállapodásnak nem sikerült önfenntartó és működő államot létrehoznia Bosznia-Hercegovinában; mivel a hatékony kormányzati munka e megállapodás következtében kialakult fő akadály továbbra is az állam és az államegységek közötti politikai döntéshozatali folyamat szétszabdaltsága, a hatáskörök átfedése és a törvényhozás összehangolásának hiánya a különböző kormányzati szintek között, ami az ország azon képességét is gátolja, hogy gyors előrelépést érjen el az uniós tagsághoz szükséges reformok terén,
- E. mivel továbbra is az alkotmány reformja az a legfontosabb reformlépés, amely lehetővé teheti Bosznia-Hercegovina számára, hogy hatékony és maradéktalanul működőképes állammá váljon; mivel az igazságszolgáltatási rendszer összetettsége, az egységes költségvetés hiánya, a négy belső joghatóság közötti harmonizációt elősegíteni képes bosznia-hercegovinai legfelsőbb bíróság hiánya, az igazságszolgáltatásba történő politikai beavatkozás, valamint az, hogy a boszniai Szerb Köztársaság folyamatosan vitatja az állami szintű igazságszolgáltatási szervek joghatóságát és illetékességét, aláássa az igazságszolgáltatási rendszer működését és megghiúsítja a reformtörekvéseket; mivel az államegységek nemzetközi döntések alapján kialakult struktúráit meg kell változtatni annak érdekében, hogy azok hatékonyan, és az állam intézményi kereteivel összhangban működhessenek,
- F. mivel az ország valamennyi polgárának európai jövője az Európai Unióban rejlik; mivel az EU-csatlakozás kilátása azon kevés téma egyike, amellyel kapcsolatban a bosznia-hercegovinaiak egységesen gondolkodnak; mivel Bosznia-Hercegovinának csak egységes országgént van kilátása az uniós tagságra, és mivel az állami intézmények aláásására és meggyengítésére irányuló kísérletek, valamint a társadalom felelőtlen, nacionalista és szeparatista politikának történő túsul ejtése megfosztja valamennyi állampolgárt az európai integráció előnyeitől; mivel Bosznia-Hercegovina csak korlátozott előrelépést tudott elérni az európai uniós integrációval kapcsolatos reformok terén; mivel a jelenleg érvényesülő etnikai, illetve különböző államegységek által szorgalmazott törekvések gátolhatják az uniós és NATO tagsághoz szükséges követelmények teljesítését,
- G. mivel a Tanácsnak és a Bizottságnak tanúbizonyságot kell tenniük fokozottabb vezető szerepükről és arról, hogy képesek arra, hogy a további reformok kezdeményezésének és végrehajtásának mozgató erői legyenek,
- H. mivel a főképviselei iroda (OHR) idő előtti bezárása, amit a politikai folyamatok szélesebb körű helyi irányítására vonatkozó jogos igény eredményezett, hatással lehet az ország stabilitására, valamint az égetően szükséges reformok ütemére és eredményeire; mivel a tagjelölti státusz eléréséhez elengedhetetlen, hogy a főképviselei iroda tevékenységét egy megerősített mandátumú uniós különleges képviselő vegye át,
- I. mivel Bosznia-Hercegovina elismerést érdemel abból az alkalomból, hogy 2010 és 2011 között választott tagja lesz az ENSZ Biztonsági Tanácsának, ami azt mutatja, hogy az ország képes teljes értékű és felelős szerepet vállalni a nemzetközi

kapcsolatok terén,

- J. mivel a Bosznia-Hercegovinában felelős politikai beosztásban lévők nem szolgáltattak megfelelő módon igazságot és nem nyújtottak kártérítést az 1992–95-ös háború során megerőszakolt több ezer nőnek és lánynak, mivel a szexuális jellegű háborús bűncselekmények ügyében továbbra is csak rendkívül alacsony számban kerül sor vádemelésre, és mivel az áldozatokkal gyakran nem bántak méltóan vagy nem nyújtottak megfelelő védelmet, illetve pszichológiai és anyagi támogatást számukra, hogy új életet kezdhessenek,
- K. mivel 2010. július 11-én lesz a szrebrenicai-potočari népirtás 15. évfordulója,
- L. mivel még mindig nem sikerült teljes mértékben érvényre juttatni a daytoni megállapodás VII. mellékletét; mivel tisztességes, átfogó és tartós megoldásokra van szükség a 115 000 lakóhelyét belföldön elhagyni kényszerült személyek egy része, a menekültek és más, a konfliktus által érintett személyek számára, és mivel javítani kell a lakhelyükre visszatérők társadalmi-gazdasági integrációját; mivel a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága szerint a háború befejezése óta még mindig 10 000 embert tartanak számon eltűntként, akiknek sorsa azóta is ismeretlen,
- M. mivel a Bizottság 2010. május 27-én egy Bosznia-Hercegovina számára tervezett vízumliberalizációról szóló jogalkotási javaslatot terjesztett elő (COM(2010)0256), amely hivatalosan is megnyitja az utat a lehetséges liberalizáció előtt 2010-ben,
- N. mivel Franciaország, Olaszország és Luxemburg még nem ratifikálta a stabilizációs és társulási megállapodást, késleltetve ezzel az ország európai uniós integrációjának folyamatát,
- O. mivel a továbbra is tapasztalható erős etnikai megosztottságot integráltabb, szegregációmentes és korszerű oktatási rendszer segítségével kellene megszüntetni az országban,
- P. mivel a bosznia-hercegovinai hatóságok részéről hiányzik a valódi szándék a korrupció hatékony leküzdésére, és ez komolyan sújtja az ország gazdasági, társadalmi és politikai fejlődését,
- Q. mivel az emberkereskedelem súlyos bűncselekmény, és az emberi jogok komoly megsértése; mivel Bosznia-Hercegovina kiindulási országgént, valamint kisebb mértékben tranzitországgént és célországgént egyaránt érintett az emberkereskedelemben, különösen az asszonyok és lányok kereskedelmében,
- R. mivel az állam és az államegységek alkotmánya egyenlő bánásmódot garantál mindenki számára; mivel a romák továbbra is nehéz körülmények között élnek és hátrányos megkülönböztetéstől szenvednek; mivel a nemi identitáson és szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés és társadalmi kirekesztés elterjedt jelenség; mivel e csoportok folyamatosan fizikai támadásoknak, zaklatásnak és megfélemlítésnek vannak kitéve,
- S. mivel a munkanélküliség továbbra is igen magas, és a gazdasági válság következtében tovább nőtt, mivel az álláslehetőségek hiánya – különösen a fiatalok körében – hátráltatja az ország fejlődését és növeli a politikai feszültséget; mivel a gazdasági

prosperitás létfontosságú az ország további fejlődése, valamint Bosznia-Hercegovina megbékélése szempontjából,

Európai esélyek

1. elégedetlenségének ad hangot, amiért Bosznia-Hercegovina mint lehetséges uniós tagjelölt ország csak korlátozott előrelépést tett a stabilizáció és a fejlődés útján; egyre növekvő aggodalommal tekint a bizonytalan politikai légkörre és a közös jövőkép az összes politikai erő oldaláról mutatkozó hiányára, és határozottan elítéli a lázító hangnem használatát, ami aláássa az etnikumok közötti megbékélési folyamatot és az állami struktúrák működését; a boszniai Szerb Köztársaság vezetésének a „békés szétválással” kapcsolatos esetleges népszavazásról szóló nyilatkozatát provokációnak tartja, amely fenyegeti Bosznia-Hercegovina stabilitását, szuverenitását és területi egységét;
2. sürgeti a társadalmat megosztó és a daytoni megállapodás alapjait aláásó nacionalista és szeparatista hangnem beszüntetését, és arra szólít fel, hogy határozott erőfeszítésekkel kezdeményezzenek és kössenek tartós megállapodásokat, amelyek megfelelően működő államot hoznak létre, alkalmassá teszik a bosznia-hercegovinai intézményeket az uniós integrációra és javítják az ország általános helyzetét;
3. emlékeztet rá, hogy az Európai Unióhoz történő csatlakozás az EU alapját képező értékek és szabályok elfogadását jelenti, nevezetesen az emberi jogok, köztük a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogainak tiszteletben tartását, a szolidaritást, toleranciát, demokráciát és a jogállamiságot, beleértve az igazságszolgáltatás függetlenségének tiszteletben tartását;
4. felkéri a külügyi és biztonságpolitikai főképviselet/a Bizottság alelnökét és a bővítésért és az európai szomszédságpolitikáért felelős biztost, hogy vessék latba az EU teljes befolyását a bosznia-hercegovinai politikusoknál annak érdekében, hogy tegyenek összehangoltabb erőfeszítéseket az európai partnerségi követelmények, valamint a stabilizációs és társulási megállapodásból származó valamennyi kötelezettség teljesítése érdekében; emlékeztet valamennyi politikai résztvevőt arra, hogy e két dokumentum jelenti az úttervet az európai uniós integrációhoz, és hogy az ő polgárokkal szembeni felelősségük, hogy kompromisszumokat érjenek el és megállapodjanak a reformokban; buzdítja a külügyi és biztonságpolitikai főképviselet/a Bizottság alelnökét és a Bizottságot, hogy a bosznia-hercegovinai emberek valós igényeinek kielégítése érdekében használják ki következetesebben és eredményorientáltabban azt, hogy az uniós csatlakozás feltételekhez kötött;
5. határozott támogatásáról biztosítja a főképviseleti irodát, és kiemeli, hogy az átmenet csak akkor tekinthető befejezettnak, ha a bosznia-hercegovinai hatóságok maradéktalanul teljesítik az 5 célkitűzést és a 2 feltételt; sürgeti a boszniai Szerb Köztársaság hatóságait, hogy teljesítsék a fennmaradó (a boszniai Szerb Köztársaság villamosenergia-törvényére vonatkozó) kötelezettségeket ahhoz, hogy a Brčko körzet felügyelője megszüntethesse a felügyeleti rendszert Brčko körzetben;
6. sürgeti a boszniai Szerb Köztársaság kormányát, hogy továbbra is aktívan vegyen részt a főképviseleti iroda által jegyzékbe vett állami vagyon megosztásáról szóló tárgyalásokban, és felhívja, hogy a boszniai Szerb Köztársaságban ne fogadjon el szabályozást az állami vagyonról, mert ez súlyosan sértené a főképviselet döntését az

állami vagyon értékesítésének tilalmáról, ami elhalasztaná a főképviselői iroda bezárását;

7. üdvözli az alkotmánymódosítás elfogadását, amely a Brčko körzetet helyi önkormányzati egységként határozza meg, ezzel a béketeremtési tanács (PIC) által kitűzött célok közül egy újabb, a főképviselői iroda jövőbeli bezárására irányuló célt teljesítve;
8. sürgeti a két államegységet, és az összes politikai erőt, különösen a boszniai Szerb Köztársaság kormányát, hogy teljes egészében tartsa be a daytoni békemegállapodást, és ne kérdőjelezze meg az e megállapodás és az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozatai alapján tett intézkedéseket; úgy véli, hogy a főképviselő képviseli a legfelsőbb hatóságot a békerendezés polgári végrehajtásának értelmezése tekintetében; sürgeti az összes politikai szereplőt, hogy tanúsítsanak kellő tiszteletet a főképviselő és az országban tartózkodó nemzetközi személyzet irányában, és tartózkodjanak a személyes támadásoktól;
9. elégedettséggel veszi tudomásul, hogy az Európai Unió Rendőri Missziója és különösen az Althea-művelet jelentős mértékben hozzájárult Bosznia-Hercegovina stabilitásához és biztonságához; üdvözli a Tanács döntését nem végrehajtó jellegű kapacitásépítési és képzési támogatás biztosításáról; üdvözli az EUFOR megbízatásának meghosszabbítását az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1895. sz. határozata értelmében; örömmel veszi tudomásul, hogy a NATO felkérte Bosznia-Hercegovinát a tagsági cselekvési tervhez való csatlakozásra;
10. hangsúlyozza az Európai Unió Rendőri Missziója (EUPM) eredményeit, amelyek hozzájárultak a szervezett bűnözés, valamint a bosznia-hercegovinai bűnüldöző szervek és bírói testületek korrupciója elleni küzdelem terén elért eredményekhez; üdvözli a misszió további két évre történő meghosszabbítását felülvizsgált megbízatás mellett, valamint a Bizottságnak egy, a 2010-es előcsatlakozási támogatási eszköz keretében az EUMP-t nyomon követő projekt előkészítése érdekében végzett munkáját;
11. felkéri az EU-t és tagállamait, hogy tegyenek lépéseket a politikai osztály nagy részének közönyös hozzáállása ellen úgy, hogy kedvezményezett partnerségi viszonyt alakítanak ki és támogatják a civil társadalmat és az üzleti közösséget, valamint különösen a fiatal boszniaiakat célzó, aktív politikai részvételre ösztönző projekteket hoznak létre;
12. hangsúlyozza, hogy mind a magán, mind az állami média szabadsága és függetlensége a demokrácia alapvető követelménye; felszólítja a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy támogassák a politikai befolyástól mentes, független és sokszínű média fejlődését, és az információkhoz való hozzáférés biztosításán keresztül tegyék lehetővé, hogy a média az ország minden szegletéből szabadon tudósíthasson; elítéli az újságírók elleni heves támadásokat és felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy az ilyen támadások jövőbeli elkerülése érdekében tegyék meg a szükséges lépéseket; felszólítja a médiát – beleértve a közszolgálati műsorszolgáltatókat is –, hogy a gyűlöletbeszéddel szemben tanúsítsanak zéró toleranciát; hangsúlyozza, hogy a távközlési területen tevékenykedő szabályozó hatóságoknak politikailag függetlennek kell lenniük; sürgeti a Miniszterek Tanácsát, hogy a távközlési hatóság élére állandó igazgatót nevezzenek ki;

Alkotmányos reform és az igazságszolgáltatás reformja

13. ismételten hangot ad az alkotmányos reform révén megvalósítandó követelményekkel kapcsolatos álláspontjának:
 - a) az államnak megfelelő jogalkotási, költségvetési, végrehajtási és igazságszolgáltatási hatáskörrel kell rendelkeznie ahhoz, hogy meg tudjon felelni az EU előcsatlakozási feltételeinek, létre tudjon hozni és fenn tudjon tartani egy egységes működőképes gazdasági térséget, elő tudja mozdítani a gazdasági, környezeti és szociális kohéziót, valamint képviselni és védelmezni tudja az ország általános érdekeit külföldön; a létfontosságú nemzeti érdekek Bosznia-Hercegovinán belüli megóvásának összeegyeztethetőnek kell lennie az ország cselekvőképességével;
 - b) az ország irányításában részt vevő igazgatási szintek számának arányban kell állniuk Bosznia-Hercegovina pénzügyi forrásaival, és a hatáskörök hatékony, következetes és eredményes megosztásán kell alapulnia;
 - c) valamennyi polgárnak megkülönböztetés nélkül ugyanazon jogokat kell élveznie, teljes körűen betartva az Emberi Jogok Európai Egyezményét, valamint a stabilizációs és társulási megállapodás a demokratikus elvek és az emberi jogok tiszteletben tartását előíró 2. cikkét;
 - d) véleménye szerint különös figyelmet kell szentelni a kisebbségek és sérülékeny csoportok jogainak, akiket meg kell védeni a közvetett vagy közvetlen diszkriminációtól és erőszaktól; olyan közoktatási programok végrehajtására ösztönzi Bosznia-Hercegovinát az emberi jogok területén, amelyek előmozdítják a tolerancia, a pluralizmus és a sokszínűség értékeit;
14. emlékeztet rá, hogy a központi állam megerősödése nem az államegységek gyengülését jelenti, hanem a szubszidiaritás elve alapján megteremti a feltételeket a nemzeti reformintézkedések végrehajtására és a nemzetközi kapcsolatok hatékony ápolására képes közigazgatás létrehozásához, és ezáltal az egész ország uniós csatlakozásra történő felkészítéséhez;
15. felszólítja a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy az átfogó alkotmányos reform keretében a lehető leghamarabb módosítsák az alkotmány és a bosznia-hercegovinai választójogi törvény vonatkozó rendelkezéseit annak érdekében, hogy azok megfeleljenek az Európai Emberi Jogi Bíróság által a Szejdics-Fincsi ügyben hozott ítéletnek, amely egyértelműen kimondja, hogy Bosznia-Hercegovina jelenlegi alkotmánya hátrányosan megkülönbözteti az „egyéb polgárokat” ; megjegyzi, hogy e reformok elfogadása alapvető fontosságú lépés a működő többnemzetiségű társadalom felé;
16. buzdítja Bosznia-Hercegovina polgárait, hogy szavazzanak a közelgő, 2010 októberére kiírt parlamenti választásokon; úgy véli, hogy ez a választás arról is fog szólni, hogy Bosznia és Hercegovina milyen tempóban közeledik az EU-hoz, és bárki, aki úgy dönt, hogy nem vesz részt a választáson, gyakorlatilag másoknak engedi át a jogot, hogy döntsenek a jövőjéről; rámutat, hogy mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a közelgő választások feltételeit úgy határozzák meg, hogy a választásra az európai normák tiszteletben tartása és békés, demokratikus kampány mellett kerüljön sor;

17. emlékeztet a legfelsőbb bíróság állami szinten történő létrehozásának és az alkotmányos keretek közé történő beemelésének szükségességére annak érdekében, hogy az integráló tényező lehessen az országban alkalmazott ítélkezési gyakorlat tekintetében, és biztosítsa a Bosznia-Hercegovinában jelenleg alkalmazott négy különböző jogrendszer fokozatos összehangolását;
18. felszólítja a politikai szereplőket, hogy iktassák törvénybe az igazságügyi ágazat reformjával kapcsolatos stratégiára vonatkozó támogató cselekvési tervben előírt 69 tevékenységet;

Küzdelem a háborús bűncselekmények, a szervezett bűnözés és a korrupció ellen

19. üdvözli, hogy a volt Jugoszláviában elkövetett háborús bűncselekményeket vizsgáló Nemzetközi Törvényszékkel folytatott együttműködés továbbra is kielégítő, és hogy a Törvényszék, valamint az állam és az államegységek hatóságai közötti együttműködés megfelelő; hangsúlyozza, hogy folytatni kell a kötelezettségek teljesítését és a volt Jugoszláviában elkövetett háborús bűncselekményeket vizsgáló Nemzetközi Törvényszék által vád alá helyezett személyek letartóztatásának előmozdítását, valamint az őket támogató hálózat felszámolását; eredményesebb együttműködésre szólít fel a rendőri szervek között Szerbiában és Bosznia-Hercegovinában Ratko Mladics és Goran Hadzsics letartóztatása érdekében; felhívja a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy gyorsítsák meg a háborús bűncselekményekre vonatkozó nemzeti stratégia végrehajtását és kezdjék meg a háborús bűncselekményekkel kapcsolatos, országszerte mintegy tízezer ügy lezárása terén fennálló lemaradás ledolgozását, továbbá határozzák meg a valamennyi elkövető, köztük a nemi és szexuális erőszakért felelősök bíróság elé állításához szükséges anyagi és technikai erőforrásokat;
20. emlékeztet arra, hogy július 11-ét az egész EU-ban a szrebrenicai népirtás áldozataira való megemlékezés napjaként ismerik el, és ugyanerre szólítja fel a régió összes országát is; üdvözli, hogy négy nyugat-balkáni ország parlamentje – legutóbb a Szerb Köztársaság Nemzetgyűlése – a szrebrenicai mészárlást elítélő nyilatkozatokat fogadott el, és felhívja a Boszniai Államot és az államegységek parlamentjeit, hogy a közeljövőben fogadjanak el hasonló nyilatkozatokat; úgy véli, hogy e nyilatkozatok fontos előrelépést jelentenek a régió tragikus múltjával való szembenézés tekintetében, és reméli, hogy kikövezik a történelem közös értelmezésének útját, mely elvezet az egész régió valódi megbékéléséhez; hangsúlyozza, hogy a Szrebrenicában és környékén elkövetett népirtás felelőseinek bíróság elé állítása fontos lépés a térség békéje és stabilitása felé;
21. felszólítja a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy foglalják bele a büntető törvénykönyvbe a szexuális erőszak meghatározását a nemzetközi normákkal összhangban, biztosítsanak megfelelő kártérítést, gazdasági, társadalmi és pszichológiai támogatást közvetlenül az áldozatoknak, beleértve az elérhető legmagasabb szintű, lelki és testi egészséget támogató szolgáltatásokat, dolgozzanak ki programokat és bocsássanak rendelkezésre megfelelő szintű erőforrásokat a tanúk hosszú távú védelméhez; ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy javítani kell az együttműködést a különböző bírósági szervek között, és a háború alatt elkövetett szexuális természetű háborús bűncselekmények esetében fel kell gyorsítani a bünvádi eljárást; sürgeti a Bizottságot és más nemzetközi adományozókat, hogy a szexuális erőszakkal járó háborús bűncselekmények áldozatait célzó pénzügyi erőforrásokkal és

szakértelemmel támogassák a bosznia-hercegovinai hatóságok ezen irányú törekvéseit; felszólítja a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy fogadjanak el és hajtsanak végre olyan stratégiát, amely a szexuális erőszakkal járó háborús bűncselekmények áldozatait elsőrangú prioritásként kezeli;

22. felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy indítsanak bűnügyi vizsgálatokat a háború idején elkövetett szexuális bűncselekmények elkövetői ellen akkor is, ha kivándoroltak és állandó tartózkodási engedéllyel – akár tagállami állampolgársággal is – rendelkeznek, és ismerjék el, hogy az ilyen bűncselekmények tulajdonképpen háborús bűncselekmények, ezért nem tekinthetők közönséges szexuális bűncselekménynek, és esetükben nem alkalmazható az elévülés szabálya;
23. felszólítja a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy segítsék elő és tegyék teljessé a menekültek és az országon belül lakhelyüket elhagyni kényszerült személyek fenntartható visszatérését, valamint a daytoni békemegállapodás VII. melléklete értelmében fogadjanak el erre vonatkozó stratégiát; ösztönzi hogy egyrészt foglalkozzanak a továbbra is gyűjtőközpontokban élők szükségleteivel és hajtsanak végre intézkedéseket társadalmi beilleszkedésük érdekében, másrészt pedig segítsék elő mindazok visszatérését, akik nem tudnak visszatérni szülőföldjükre, például a lerombolt Posavina körzetébe; felszólítja a Bizottságot és más nemzetközi adományozókat, hogy pénzügyi támogatással és szakértelemmel segítsék a bosznia-hercegovinai hatóságokat eme erőfeszítésükben;
24. emlékeztet rá, hogy égető szükség van szigorúan őrzött állami börtönök létrehozására és a meglévő létesítmények átépítésére többek között valamennyi, bűnelkövetéssel vádolt és elítélt személy biztonságos fogva tartása érdekében;
25. sajnálatosnak tartja a korrupció elleni küzdelem terén elért csekély előrelépést, ami az állami szintű korrupció elleni erőfeszítések alacsony szintű összehangolásának, valamint annak tulajdonítható, hogy nem zajlanak hatékony vizsgálatok és büntetőeljárások a kormányzati és más állami és entitásbeli struktúrákban, a közbeszerzési eljárásokban, a működési engedélyek kiadásában, az egészségügyben, valamint az energetikai, közlekedési és építőipari ágazatokban tapasztalható magas szintű korrupciós ügyek gyanúsítottjai ellen; ezzel összefüggésben és a bosznia-hercegovinai polgárok bizalmának visszanyerése érdekében sürgeti egy elfogulatlan és elszámoltatható korrupció elleni testület haladéktalan létrehozását, valamint a korrupció elleni küzdelemre vonatkozó új stratégia (2009–2014) és az azt kísérő cselekvési terv összehangolt végrehajtását;
26. felhívja a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy együttműködve a nemzetközi közösséggel tegyenek hathatós lépéseket az emberkereskedelem megállítására és az elkövetők elleni hatékony fellépés érdekében, nyújtsanak védelmet és kárpótlást az áldozatoknak, és fokozzák a tudatosságot annak elkerülése érdekében, hogy ez utóbbiak ismét a hatóságok és a társadalom áldozataivá váljanak;

Vízumliberalizáció

27. elégedetten veszi tudomásul, hogy a bosznia-hercegovinai hatóságok felgyorsították reformjaikat és jelentős előrelépéseket tettek a vízummentes rendszerre vonatkozó útitervekben foglalt, hátralévő teljesítménymutatók elérése felé, ami azt bizonyítja, hogy a szükséges szándék megléte esetén komoly előrelépés érhető el a reformok terén;

erőteljesen ösztönzi a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy fogadják el a vonatkozó jogszabályok hiányzó darabjait;

28. üdvözli, hogy 2010. május 27-én elfogadták a fent említett, a Bizottság vízumliberalizációról szóló jogalkotási javaslatát, és felszólítja a Bizottságot, hogy ellenőrizze a hátralévő teljesítménymutatóknak való megfelelést az elkövetkező hónapok során annak érdekében, hogy a Tanács és az Európai Parlament még 2010 végén jóváhagyhassa a boszniai állampolgárok vízummentességét;
29. elismeri a Bosznia-Hercegovina valamennyi polgára számára az EU-ban szabad utazást lehetővé tevő vízumliberalizáció jelentőségét, és a további uniós integráció és az etnikumok közötti megbékélés fontos elemeként tekint rá, amely megakadályozza az elszigetelődést és esélyt biztosít a polgárok számára horizontjuk kitágítására, megmutatja az EU-tagság kilátásait, és kifejezi az uniós integráció előmozdítására vonatkozó akaratukat politikai vezetőik felé;

Az oktatási rendszer állapota

30. bár elismeri az intézményi szinten elért előrelépést, sürgeti a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy fogadjanak el állami szinten felsőoktatási törvényt, és hogy az oktatás terén összpontosítsanak a kerettörvények maradéktalan végrehajtására, ezáltal csökkentve az oktatási rendszer szétszabdaltságát, továbbá az európai partnerség teljes kiaknázásával tegyenek lépéseket a munkaerő-piaci szükségleteknek és a bolognai folyamat célkitűzéseinek megfelelő oktatás általános színvonalának javítására; ösztönzi, hogy a meglévő uniós programok és hálózatok kiaknázásával az összes bosznia-hercegovinai egyetem és az EU tagállamai között beinduljanak a nemzetközi csereprogramok; hangsúlyozza, hogy az EU mobilitási programjaiban részt vevő diákok, tanulók és kutatók számának növelésére van szükség;
31. rámutat arra, hogy az oktatás a különböző népcsoportok közötti megbékélés elsődleges eszköze; úgy véli, hogy az uniós segítségnyújtás összefüggésében fokozott figyelmet kellene szentelni a tolerancián és a sokszínűség tiszteletén, valamint a közös történelem megértésére alapuló erőfeszítéseken alapuló, befogadó jellegű és megkülönböztetés-mentes oktatási rendszer elősegítésének és a különböző etnikai csoportok közötti szegregáció (két iskola egy épületben) megszüntetésének közös oktatási programok és integrált osztályok kialakításával mindkét államegységben; üdvözli e tekintetben a bosznia-hercegovinai szintű iskolai diáktanács felállítását;
32. felhívja a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy vizsgálják felül a diplomahonosítás merev és költséges módszereit és hozzanak létre ügynökséget a diplomák állami szintű elismerésére; emlékezteti a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy támogatni és nem eltántorítani kell a képzett munkaerőt az országban való álláskereséstől;

Gazdasági helyzet, szociálpolitika

33. üdvözli a MONEYVAL¹ értékelésének legutóbbi fordulóját; sürgeti valamennyi szereplőt, hogy fejtsenek ki kitartó erőfeszítéseket a gazdasági reformmal kapcsolatban, hangolják össze a joghatóságaik fellépéseit és segítsék elő a gazdasági

¹ A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni intézkedések értékelését vizsgáló szakértői bizottság (Európa Tanács).

tevékenységeket – beleértve a bürokratikus akadályok felszámolását is –, valamint hogy többek között az oktatás, a kutatás-fejlesztés, az infrastruktúra, a mezőgazdaság, a környezetvédelem és az energia kérdéseinek kezelésével alakítsanak ki hosszú távú fenntartható fejlesztési stratégiát; ösztönzi az állami és üzleti vezetőket, hogy a külföldi befektetések odavonzása céljával tegyenek meg mindent a befektetői bizalom helyreállítása és a vállalkozóbarát környezet kialakítása érdekében azért, hogy Bosznia-Hercegovina ne maradjon le még jobban a térségben;

34. emlékeztet arra, hogy a stabilizációs és társulási megállapodás megköveteli az államegységek kormányai közötti gazdasági szakpolitikai koordináció erősítését és a gazdasági reform kulcsfontosságú elemeként a további integrációt, valamint a termőföld- és munkaerőpiacok javítását célzó egységes gazdasági térség létrehozását; ezzel összefüggésben sajnálattal veszi tudomásul, hogy a belső munkajogi szabályozás és a társadalombiztosítási rendszerek szétszabdaltsága továbbra is a legfőbb akadály a személyek országon belüli szabad mozgása számára; hangsúlyozza, hogy a gazdasági fejlődés és elsősorban a fiatal bosznia-hercegovinaiak álláskilátásai alapvető fontosságúak az ország további fejlődése szempontjából, és elősegíthetik az etnikumok közötti megbékélést;
35. szorgalmazza az adóügyi koordináció fokozását a Közvetettadó-hatóság és a Nemzeti Adótanács megfelelő működésének szavatolása révén; sürgeti a Miniszterek Tanácsát, hogy a hosszas késedelem után jelöljön ki állandó igazgatót a Közvetettadó-hatóság élére;
36. sürgeti Bosznia-Hercegovina parlamentjét, hogy az országos népszámlálás 2011-ben történő végrehajtása érdekében fogadja el a népszámlálásról szóló törvényt, amely az európai csatlakozás egyértelmű előfeltételeként kulcsfontosságú az ország gazdasági és társadalmi fejlődéséhez és a további uniós támogatásokhoz; hangsúlyozza, hogy a téma érzékenysége miatt az etnikai hovatartozásra vonatkozó esetleges kérdések megválaszolása nem lehet kötelező;
37. felkéri a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy tegyenek intézkedéseket a szegénység enyhítésére és olyan szociális háló kialakítására, amely megfelelőbb védelmet nyújt a szegényeknek, a társadalom kirekesztettjeinek és a sebezhető csoportoknak, elsősorban a romáknak, továbbá dolgozzanak ki hatékony és fenntartható szociális védelmi és integrációs rendszert; felhívja a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy vállaljanak szilárdabb elkötelezettséget a foglalkoztatáspolitiká, a társadalmi integráció és a nemek közti egyenlőség mellett;
38. üdvözli a bosznia-hercegovinai hatóságok arra irányuló kezdeményezését, hogy javítsák a romák helyzetét, és hangsúlyozza a romák lakhatására, egészségére és oktatására irányuló stratégia elfogadásának jelentőségét; felhívja a hatóságokat, hogy gondoskodjanak megfelelő eszközökről e stratégia végrehajtása érdekében, együttműködve a civil társadalommal, beleértve a roma közösséget is, lépjenek fel a megkülönböztetés ellen és erősítsék a romák képviselőit a közhivatalokban;
39. üdvözli a szövetségi parlament által elfogadott legfrissebb jogalkotási módosításokat, amelyek bevezetik a rászorultsági alapú készpénzjuttatások elvét és a valamennyi költségvetésből részesülőre, köztük a veteránokra vonatkozó költségvetési korlátozásokat; üdvözli, hogy a világbanki fejlesztéspolitikai kölcsön és az IMF készenléti hitel-megállapodás második és harmadik részlete kifizetésre került; sürgeti a

szövetségi parlamentet, hogy fogadjon el az adózási fegyelemre irányuló további intézkedéseket;

40. sürgeti a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy alakítsanak ki nemzeti energiastratégiát, amely a megújuló energiaforrásokon, az energiamegőrzésen és -hatékonyságon, valamint az elektromos hálózat korszerűsítésén alapul; felhívja a bosznia-hercegovinai hatóságokat és a Bizottságot annak biztosítására, hogy a vízierőmű-projektek az EU környezetvédelmi hatástanulmány készítésére vonatkozó előírásainak és a fenntarthatóság általános szempontjainak figyelembevételével tervezzék és építsék meg;
41. sajnálja, hogy a környezetvédelmi ágazatban a közigazgatás kapacitása gyenge és korlátozott; felszólít e tekintetben egy állami szintű, átfogó környezetvédelmi törvény elfogadására, amely biztosítja a környezet harmonizált védelmét és tartalmazza egy állami környezetvédelmi ügynökség felállítását;
42. felhívja a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy a közegészségügyi ellátás minőségének harmonizálása és javítása érdekében fogadjanak el állami szintű egészségbiztosítási törvényt, amely biztosítja, hogy az emberek megfelelő egészségügyi ellátást kapjanak Bosznia-Hercegovina egész területén, tekintet nélkül lakhelyükre vagy munkahelyük elhelyezkedésére;

Regionális együttműködés

43. hangsúlyozza a regionális együttműködés és a jószomszédi kapcsolatok fontosságát, és azokat az emberek közötti közvetlen kapcsolatok előmozdítása révén a megbékélési folyamat létfontosságú elemének tartja; hangsúlyozza a civil társadalmi szereplők kulcsfontosságú szerepét a regionális társadalmi és politikai együttműködés elmélyítésében; felhívja a bosznia-hercegovinai hatóságokat, hogy találjanak megoldást a koszovói polgárok regionális mobilitásának és Bosznia-Hercegovinába történő beutazásuknak a biztosítására;
44. üdvözli a horvát elnök közelmúltbeli kijelentéseit, melyekben elnézést kért a Bosznia-Hercegovinában az 1990-es években alkalmazott horvát politika miatt, és megemlékezett a közösségek áldozatairól; ezt a gesztust fontos lépésnek tekinti a balkáni népek közötti etnikai megbékélésben; felhívja a többi szomszédos országot, hogy kövessék ezt a példát;
45. felhívja Horvátországot és Bosznia-Hercegovinát, hogy tárgyalások útján találjanak megoldást a Pelješac-híd megépítésére vonatkozó, Bosznia-Hercegovina által ellenzett horvát terveket illetően; aggódalmának ad hangot a horvát miniszterelnök nemrégiben tett kijelentése miatt, amelyben jelzi, hogy Horvátország esetleg uniós támogatásért fog folyamodni az ellentmondásos hídépítés felgyorsítása érdekében; rámutat, hogy a projekt akadályozhatja a boszniai Neum kikötő fejlődését, és mindkét országban ökológiai problémákat okozhat;
46. megjegyzi, hogy nem képzelhető el tartós stabilitás és regionális együttműködés a Nyugat-Balkánon, sem az egész EU-ban, amíg Bosznia-Hercegovinában politikai patthelyzet uralkodik;
47. elismeréssel szól Bosznia-Hercegovina regionális együttműködésben való aktív

részvételéről, különös tekintettel a polgári és büntetőügyekben történő nemzetközi jogi segítségnyújtásról szóló, Horvátországgal és Szerbiával aláírt megállapodásokra, amelyek célja azon személyek elleni büntetőjogi szankciók végrehajtása, akik az egyik aláíró országban történt elítélésük után valamelyik másik aláíró országba szöktek;

o

o o

48. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az alelnöknek/főképviselőnek, a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint Bosznia-Hercegovina és államegységei kormányának és parlamentjének.